

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตการศึกษา 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามตัวแปรเพศของนักเรียน และ เขตที่ตั้งโรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยสร้างแบบสอบถามซึ่งใช้เป็น เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักเรียน ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับทัศนสุขภาพ ตอนที่ 3 ทักษะ เกี่ยวกับทัศนสุขภาพ และตอนที่ 4 การปฏิบัติ เกี่ยวกับทัศนสุขภาพ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 5 จำนวน 480 คน (ชาย 240 คน หญิง 240 คน) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส เอกซ์ (SPSSX) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิม เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า 't' ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของนักเรียน

จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 11 - 12 ปี อาศัยอยู่กับบิดามารดาซึ่งส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง และค้าขาย

2. ความรู้ และการเปรียบเทียบความรู้ เกี่ยวกับทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งโดยส่วนรวม และ เมื่อแยก เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพอยู่ในระดับพอใช้ รองลงมาคือ มีความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพอยู่ในระดับค่อนข้างดี

ข้อความถามความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพที่นักเรียนส่วนใหญ่ตอบถูก มีดังนี้

ฟันผุได้ดีที่สุด

2.1.1 ถ้านักเรียนกินขนมหวาน วิธีใดที่จะหลีกเลี่ยงจากการเกิดโรค

2.1.2 ใครคือผู้มีทันตสุขภาพดีที่สุด

2.1.3 ข้อใดคือวิธีแปรงฟันที่ถูกต้อง

2.1.4 อาหารในข้อใดที่ช่วยทำให้ เหงือกและฟันสะอาด

และข้อความถามความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพที่นักเรียนส่วนใหญ่ตอบผิด มีดังนี้

2.1.5 อะไรคือต้นเหตุของ โรคฟันผุ

2.1.6 ข้อใดคือสาเหตุที่สำคัญของ โรคเหงือกอักเสบ

2.1.7 ฟัน เมื่อ เริ่มผุจะมีลักษณะหรืออาการแสดงอย่างไร

2.1.8 ฟันแท้ซี่แรกจะ เริ่มขึ้นเมื่ออายุ เท่าไร

2.1.9 แปรงสีฟันที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร

2.1.10 ถ้าต้องการให้ เหงือกและฟันได้รับการดูแลอย่างสม่ำเสมอ ควร

จะไปพบทันตแพทย์บ่อยครั้งเพียงใด

2.1.11 ฟันแท้ในข้อใดที่ขึ้น เป็นซี่แรก

2.2 เมื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพโดยส่วนรวม ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพดีกว่านักเรียนชาย และ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบ เป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อความต่อไปนี้

2.2.1 ถ้านักเรียนกินขนมหวาน วิธีใดที่จะหลีกเลี่ยงจากการเกิดโรค

ฟันผุได้ดีที่สุด

- 2.2.2 ข้อใดคือวิธีแปร่งฟันที่ถูกต้อง
- 2.2.3 ข้อใด เป็นการดูแลเหงือกและฟันที่สำคัญที่สุด
- 2.2.4 ส่วนประกอบของฟันในข้อใดที่เป็นต้นเหตุของอาการปวดฟัน
- 2.2.5 โรคฟันผุถ้าหากปล่อยทิ้งไว้โดยไม่รักษาให้ถูกต้อง จะทำให้

เกิดผลเสียหรือเกิดอันตรายร้ายแรงอย่างไร

2.3 เมื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพโดยส่วนรวม ระหว่างนักเรียนในโรงเรียนในเขตกับนอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล พบว่า นักเรียนในโรงเรียนในเขตกับนอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล มีความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนในโรงเรียนในเขตกับนอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล มีความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อคำถามต่อไปนี้

- 2.3.1 นักเรียนควรแปร่งฟัน เมื่อใดบ้างจึงจะสามารถป้องกัน โรคฟันผุได้ดีที่สุด
- 2.3.2 ข้อใดไม่ใช่ผลเสียที่เกิดจากการแปร่งฟันผิดวิธี
- 2.3.3 แปร่งสีฟันที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร

3. ทัศนคติ และการเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับทันตสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งโดยส่วนรวม และเมื่อแยกเป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีทัศนคติเกี่ยวกับทันตสุขภาพอยู่ในระดับดี สำหรับรายข้อที่นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับทันตสุขภาพอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งเป็นทัศนคติทางบวก จำนวน 2 ข้อ มีดังนี้

- 3.1.1 แม้ว่าฟันน้ำนมจะเป็นฟันชั่วคราวก็จำเป็นต้องดูแลเอาใจใส่
- 3.1.2 การดูแลเอาใจใส่เหงือกและฟัน ถือเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

3.2 เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพโดยส่วนรวม ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพดีกว่านักเรียนชาย สำหรับรายชื่อที่นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ข้อ มีดังนี้

ทัศนคติทางบวก

- 3.2.1 ถึงแม้จะไม่มีอาการผิดปกติ เกิดขึ้นกับเหงือกและฟันก็ควรไปพบทันตแพทย์บ้าง
- 3.2.2 การกินอาหารเพื่อช่วยบำรุงฟันถือ เป็นการดูแลเอาใจใส่ฟันที่สำคัญอย่างหนึ่ง

ทัศนคติทางลบ

- 3.2.3 ถึงแม้ฟันแท้จะหักก็สามารถใส่ฟันปลอมได้ จึงไม่จำเป็นต้องดูแลเอาใจใส่ฟันแท้ก็ได้

3.3 เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพโดยส่วนรวมระหว่างนักเรียนในโรงเรียนใน เขตกับนอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล พบว่า นักเรียนในโรงเรียนใน เขตกับนอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล มีทัศนคติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนในโรงเรียนในเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล มีทัศนคติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพดีกว่านักเรียนในโรงเรียนนอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล สำหรับรายชื่อที่นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ข้อ มีดังนี้

ทัศนคติทางบวก

- 3.3.1 การใช้ฟันตรงตามหน้าที่ของฟันแต่ละประเภท เป็นสิ่งจำเป็นมาก
- 3.3.2 ถึงแม้จะไม่มีอาการผิดปกติ เกิดขึ้นกับเหงือกและฟันก็ควรไปพบทันตแพทย์บ้าง

3.3.3 กลืนปากจะทำลายบุคลิกภาพของบุคคล

ทัศนคติทางลบ

3.3.4 การที่ฟันแท้จะขึ้นเป็นระเบียบหรือไม่ ไม่ใช่เรื่องสำคัญที่จะ
ต้องให้ความสนใจ

3.3.5 การใช้ฟันเปิดฝาชวดต่าง ๆ แสดงถึงการมีฟันที่แข็งแรง

4. การปฏิบัติ และการ เปรียบเทียบการปฏิบัติเกี่ยวกับทันตสุขภาพของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งโดยส่วนรวม และ เมื่อแยก เป็นนักเรียน
ชายและนักเรียนหญิง มีการปฏิบัติ เกี่ยวกับทันตสุขภาพอยู่ในระดับค่อนข้างดี สำหรับการปฏิบัติ
เกี่ยวกับทันตสุขภาพที่นักเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่ง เป็นการปฏิบัติทางด้านบวก จำนวน
4 ข้อ มีดังนี้

4.1.1 แปรงฟันหลังอาหาร เย็น

4.1.2 แปรงฟันหลังอาหารกลางวัน

4.1.3 ไปพบทันตแพทย์ เมื่อมีอาการผิดปกติ เกิดขึ้นกับ เหงือกและฟัน

4.1.4 แปรงฟันหลังอาหาร เช้า

4.2 เมื่อ เปรียบเทียบการปฏิบัติ เกี่ยวกับทันตสุขภาพโดยส่วนรวม ระหว่าง
นักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับทันตสุขภาพ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนหญิงมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับทันตสุขภาพ
ดีกว่านักเรียนชาย สำหรับรายชื่อที่นักเรียนมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับทันตสุขภาพแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 ข้อ มีดังนี้

การปฏิบัติทางบวก

4.2.1 แปรงฟันด้านบด เคี้ยวด้วยวิธีถูไปมา

4.2.2 เปลี่ยนแปรงสีฟัน เมื่อขนแปรงบานออก

4.2.3 กินอาหารทะเลประเภทปู ปลา กุ้ง หอย

4.2.4 อ้าปากส่องกระจกตรวจดูเหงือกและฟันตนเอง

4.2.5 แปรงฟันหลังอาหาร เช้า

การปฏิบัติทางลบ

4.2.6 ใช้น้ำแก้วคชนิดผงหรือชนิดเม็ดบดละเอียดใส่ฟันเพื่อระงับ

อาการปวดฟัน

4.3 เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติเกี่ยวกับทันตสุขภาพโดยส่วนรวม ระหว่างนักเรียนในโรงเรียนในเขตกับนอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล พบว่า นักเรียนในโรงเรียนในเขตกับนอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล มีการปฏิบัติเกี่ยวกับทันตสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนในโรงเรียนในเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาลมีการปฏิบัติเกี่ยวกับทันตสุขภาพดีกว่านักเรียนในโรงเรียนนอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล สำหรับรายชื่อที่นักเรียนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับทันตสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 10 ข้อ มีดังนี้

การปฏิบัติทางบวก

4.3.1 เก็บรักษาแปรงสีฟันไว้ที่บ้าน โดยแขวนไว้ในที่แห้งง่าย ไม่อับชื้น

4.3.2 แปรงฟันบนทั้งด้านนอกและด้านในด้วยวิธีปัดขนแปรงลงล่าง

4.3.3 แปรงฟันล่างทั้งด้านนอกและด้านในด้วยวิธีปัดขนแปรงขึ้นบน

4.3.4 เปลี่ยนแปรงสีฟัน เมื่อขนแปรงบานออก

4.3.5 แปรงฟันหลังอาหาร เย็น

4.3.6 แปรงฟันหลังอาหารกลางวัน

4.3.7 ไปพบทันตแพทย์ เมื่อมีอาการผิดปกติ เกิดขึ้นกับเหงือกและฟัน

4.3.8 แปรงฟันหลังอาหาร เช้า

การปฏิบัติทางลบ

4.3.9 ใช้น้ำแก้วคชนิดผง หรือชนิดเม็ดบดละเอียดใส่ฟันเพื่อระงับ

อาการปวดฟัน

4.3.10 ดื่มน้ำหวานหรือน้ำอัดลมขณะอยู่ที่บ้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความรู้เกี่ยวกับทัศนสุขภาพ

1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้เกี่ยวกับทัศนสุขภาพโดยส่วนรวม อยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนการสอนทัศนศึกษาในแผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการจัดทำขึ้น เพื่อให้ครูประถมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งแผนการสอนทัศนศึกษา ซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกองทัศนสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุขร่วมกันจัดทำขึ้นในคู่มือสำหรับครูในการปฏิบัติงาน โครงการส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จะเน้นให้นักเรียนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีทัศนสุขภาพที่สมบูรณ์ รวมทั้งสามารถให้การดูแลเอาใจใส่ทัศนสุขภาพตนเองได้อย่างถูกต้อง มากกว่าการให้นักเรียนมีความรู้อย่างลึกซึ้งในเรื่องของทัศนสุขภาพ หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งก็คือ กิจกรรมการเรียนการสอนทัศนศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะเน้นให้นักเรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับทัศนสุขภาพเป็นอันดับแรก และเน้นด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพเป็นอันดับรองลงมา ส่วนความรู้เกี่ยวกับทัศนสุขภาพจะเน้นเป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้ก็เพื่อให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และพัฒนาการของเด็กในวัยนี้ ประกอบกับบิดามารดาของนักเรียนส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 และประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม การถ่ายทอดความรู้ หรือให้คำแนะนำที่ถูกต้องทางด้านทัศนสุขภาพ อาจกระทำได้ในขอบเขตจำกัด จึงเป็นเหตุให้ความรู้เกี่ยวกับทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับพอใช้ดังกล่าว

1.2 เมื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับทัศนสุขภาพโดยส่วนรวม ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับทัศนสุขภาพดีกว่านักเรียนชาย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 11 - 12 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่นักเรียนหญิงเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ส่วนนักเรียนชายจะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นเมื่ออายุประมาณ 14 ปี (ประยูรศรี สุยะศุนานนท์ 2521 : 99) โดยธรรมชาติแล้ว เด็กในวัยนี้จะเริ่มสนใจเกี่ยวกับสุขภาพของตนเองมากขึ้น (สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม 2529 : 112)

ดังนั้น เมื่อครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันตสุขศึกษาตามหลักสูตรในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หรือกิจกรรมอื่นซึ่งเป็นการเสริมสร้างความรู้ทางด้านทันตสุขภาพให้กับนักเรียน เช่น การแข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับทันตสุขภาพ การจัดนิทรรศการ เรื่องฟัน ฯลฯ นักเรียนหญิงจึงให้ความสนใจและเกิดการเรียนรู้มากกว่านักเรียนชาย ทำให้นักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพดีกว่านักเรียนชายดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เวด (Wade 1970: 485-491 อ้างถึงใน เฉลา เพียรชอบ 2529: 50) ที่พบว่า ความรู้ทางสุขภาพขึ้นอยู่กับอายุและเพศ โดยที่เพศหญิงจะมีความรู้ทางสุขภาพสูงกว่าเพศชาย

1.3 เมื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพโดยส่วนรวม ระหว่างนักเรียนในโรงเรียนในเขตกับนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันตสุขศึกษาของครูในโรงเรียนทั้งสองประเภท ส่วนใหญ่ดำเนินการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแผนการสอนทันตสุขศึกษาในคู่มือสำหรับครูในการปฏิบัติงาน โครงการส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกองทันตสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกันจัดทำขึ้น เพื่อใช้ประกอบแผนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในทางปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว อาจมีความแตกต่างกันบ้างในรายละเอียดของกิจกรรม แต่จุดประสงค์การเรียนรู้อยู่ในแต่ละแผนการสอน และจุดประสงค์ปลายทางซึ่งกำหนดไว้อย่างแน่นอน เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องทำให้นักเรียนบรรลุ ภายหลังจากที่กิจกรรมการเรียนการสอนสิ้นสุดลง และในกรณีที่นักเรียนคนใดคนหนึ่งมีความบกพร่องในจุดประสงค์ข้อใดข้อหนึ่ง ก็ถือเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องจัดการสอนซ่อมเสริมในจุดประสงค์ที่บกพร่องให้แก่ นักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2526: ภาคผนวก) ดังนั้น ไม่ว่าจะ เป็นโรงเรียนในเขตหรือนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลก็ตาม นักเรียนก็จะบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ในลักษณะเดียวกัน ซึ่งหมายความว่า นักเรียนจะได้รับประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่เหมือนกัน นอกจากนั้นสภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันจะรวมกัน เป็นกลุ่มโรงเรียน ทั้งนี้ก็เพื่อวัตถุประสงค์ในการร่วมมือสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์ กำลังงาน และกำลังความคิด ในอันที่จะปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่ม การรวมกลุ่มอาจใช้วิธีรวมกลุ่มตามสภาพพื้นที่ภูมิศาสตร์ ความสะดวก

ในการคมนาคมในท้องถิ่น ขนาดของโรงเรียนที่ใกล้เคียงกัน ประการใดประการหนึ่งหรือหลายประการรวมกัน (กระทรวงศึกษาธิการ 2529: 3) ซึ่งอาจจะมีทั้งโรงเรียนในเขตและนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลรวมอยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน ในลักษณะของการรวมกลุ่มโรงเรียน เช่นนี้ ทำให้ครูซึ่งอยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน ได้มีโอกาสร่วมประชุมทางวิชาการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลทำให้โรงเรียนทั้ง 2 ประเภท มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีลักษณะไม่แตกต่างกัน และด้วยเหตุนี้จึงทำให้ความรู้เกี่ยวกับทัศนสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนในเขตและนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลไม่แตกต่างกันดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศนีย์ อินทรสุขศรี (2522: 108) ที่พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในเขตเทศบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องฟันอยู่ในระดับเดียวกันกับนักเรียนนอกเขตเทศบาล

2. ทัศนคติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพ

2.1 ในด้านทัศนคติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโดยรวมมีทัศนคติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพอยู่ในระดับดีนั้น อาจเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนการสอนทัศนสุขภาพ ซึ่งกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอแนะไว้ในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับกองทันตสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข เสนอแนะไว้ในคู่มือสำหรับครูในการปฏิบัติงานโครงการส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษานั้น ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับทัศนสุขภาพ ซึ่งในแต่ละระดับชั้นก็จะมี การเน้นที่แตกต่างกันออกไป แต่โดยสรุปแล้วจะพบว่า ทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพจะได้รับการเน้นมากกว่าความรู้เกี่ยวกับทัศนสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะเน้นทัศนคติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพมากเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากนักเรียนในระดับนี้เริ่มมีความรู้สึกนึกคิด มีอารมณ์และมีรอยยิ้มพอใจหรือรอยประทับใจ สมควรที่จะได้รับการปลูกฝังหรือเสริมสร้างทัศนคติทางด้านสุขภาพ เพราะทัศนคติจะทำให้ได้มาซึ่งความรู้และการปฏิบัติทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สุชาติ โสภประยูร 2525: 51) ประกอบกับ ในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การเผยแพร่ทัศนสุขภาพเป็นครั้งคราว การจัดป้ายนิเทศ หรือการจัดนิทรรศการ การบำบัดรักษา

เบื้องต้น การส่งต่อผู้ป่วย การแปร่งฟันในโรงเรียน การอมน้ำยาฟลูออไรด์ในโรงเรียน การจัดหาแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้ และสถานที่สำหรับทำกิจกรรมด้านทันตสุขภาพ การควบคุมอาหาร ที่มีผลเสียต่อทันตสุขภาพ การจัดหาและดูแลรักษา เครื่องมือและเวชภัณฑ์ทางทันตกรรม การจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการให้ความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพ และการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในเด็กวัยประถมศึกษา กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ จะส่งผลให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการมีทันตสุขภาพที่สมบูรณ์ เพราะนักเรียนได้เห็นตัวอย่าง ได้ลงมือปฏิบัติ และอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมทางด้านทันตสุขภาพที่ถูกต้อง ซึ่งตรงกับที่ สุชาติ โสมประยูร (2525 : 47) กล่าวไว้ว่า "การเห็นตัวอย่างที่ดี การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ หรือบรรยากาศที่เป็นกันเอง รวมทั้งการจัดกิจกรรมในห้องเรียนอย่างเหมาะสม ย่อมจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีทัศนคติทางด้านสุขภาพดีขึ้นได้โดยทั่วไป" ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ทัศนคติเกี่ยวกับทันตสุขภาพของนักเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับดีดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศนีย์ อินทรสุขศรี (2522 : 110) ที่พบว่า นักเรียนหญิงและนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องฟันอยู่ในเกณฑ์ดี

2.2 เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับทันตสุขภาพโดยส่วนรวม ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับทันตสุขภาพดีกว่านักเรียนชาย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนหญิงในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 11 - 12 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่นักเรียนหญิงบางคนเริ่มย่างเข้าสู่วัยรุ่น โดยธรรมชาติแล้ว เด็กในวัยนี้จะสนใจเกี่ยวกับสุขภาพตนเองมากขึ้น ดังที่กล่าวไว้แล้วในข้อ 1.2 โดยเฉพาะถ้าเกี่ยวข้องกับ ความสวยงาม เด็กหญิงจะให้ความสนใจมากเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นธรรมชาติของเพศหญิงที่สนใจและใฝ่หาความสวยความงาม ซึ่งทันตสุขภาพนับว่าเกี่ยวข้องโดยตรงกับความสวยงาม ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้นักเรียนหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับทันตสุขภาพดีกว่านักเรียนชายดังกล่าว

2.3 เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับทันตสุขภาพโดยส่วนรวม ระหว่างนักเรียนในโรงเรียนในเขตกับนอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนในโรงเรียนในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลมีทัศนคติเกี่ยวกับทันตสุขภาพดีกว่านักเรียนในโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการขยายบริการทางด้านทันตสุขภาพ ทั้งของภาครัฐและเอกชนสู่ชนบท ยังกระทำได้ในขอบเขตจำกัด จากการรายงานของกระทรวงสาธารณสุข (2530 : 3)

ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาทันตสาธารณสุข ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 6.5 มีความต้องการทันตกรรมบำบัดและฟื้นฟูสภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อาศัยอยู่ในชนบท แต่ความต้องการยังไม่ได้รับการตอบสนอง เนื่องจากขาดแคลนบริการ และค่ารักษาโรคในช่องปากมีราคาแพง นั้นย่อมหาความว่า ในเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาลมีบริการทางด้านทันตสุขภาพทั้งของภาครัฐและเอกชนมากกว่า นอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล ประชาชนที่อยู่ในเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล จึงมีโอกาสดูแลฟัน หรือได้รับบริการทางด้านทันตสุขภาพมากกว่าประชาชนที่อยู่นอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล ในระหว่างการรับบริการทางด้านทันตสุขภาพ ทักษะที่ดี เกี่ยวกับทันตสุขภาพมีโอกาสเกิดขึ้นได้ ซึ่งอาจเกิดจากการได้พูดคุยกับทันตแพทย์ ทันตบุคลากร พยาบาล หรือจากการเผยแพร่ ทันตสุขภาพในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งสถานบริการทันตสุขภาพนั้น ๆ ได้จัดขึ้น ดังนั้น ทักษะเกี่ยวกับทันตสุขภาพของประชาชนในเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล ย่อมดีกว่าประชาชนที่อยู่นอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล ทักษะดังกล่าวจะถ่ายทอดไปยังบุตรหลานซึ่งอยู่ในปกครอง เพราะโดยธรรมชาติของเด็กแล้ว จะให้ความเคารพยำเกรง เชื่อถือ และเลียนแบบผู้เป็นบิดามารดา หรือญาติผู้ใหญ่ เสมอ ดังคำกล่าวของ สุชาติ โสมประยูร (2525: 47) ที่ว่า "ทักษะทางด้านสุขภาพอาจเกิดขึ้นได้โดยการได้รับอิทธิพลมาจากคนอื่น ซึ่งทักษะในลักษณะเช่นนี้มักจะเกิดขึ้นได้ง่าย สำหรับบุคคลที่มีอิทธิพลของผู้อื่นครอบงำอยู่ก่อนแล้ว ครั้นเมื่อบุคคลเหล่านั้นได้รับการอบรมสั่งสอน ปลุกฝัง หรือแม้แต่ในการโฆษณาชวนเชื่อก็ตาม ทักษะของผู้อบรมสั่งสอน หรือผู้ปลุกฝัง หรือโฆษณาชวนเชื่อ ก็จะถ่ายทอดมายังบุคคลเหล่านั้นได้โดยไม่รู้ตัว" นอกจากนี้ อาจเนื่องมาจากประชาชนที่อยู่นอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล ส่วนหนึ่งยังคงดำเนินชีวิตตามแบบอย่างที่บรรพบุรุษ เคยเป็นมา จะมีเปลี่ยนแปลงบ้างก็แค่เพียงส่วนน้อยเท่านั้น บางครั้งพบว่า ประชาชนเหล่านี้ยังมีความเชื่อหรือทัศนคติที่ไม่ถูกต้องในเรื่องของสุขภาพอนามัย อันเป็นผลสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ความเชื่อ หรือทัศนคติเหล่านี้จะถ่ายทอดต่อไปยังบุตรหลาน ส่วนประชาชนที่อยู่ในเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล จะมีแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ผิดไปจากประชาชนที่อยู่นอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเจริญในด้านต่าง ๆ ความเชื่อหรือทัศนคติที่ผิด ๆ ในเรื่อง ของสุขภาพอนามัยของประชาชนในเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล จึงมีน้อยกว่าประชาชนที่อยู่นอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล ซึ่งความเชื่อหรือทัศนคติดังกล่าวก็จะถ่ายทอดต่อไปยังบุตรหลานเช่นกัน และด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมา จึงทำให้ทัศนคติเกี่ยวกับทันตสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนในเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาลดีกว่านักเรียนในโรงเรียนนอกเขต เทศบาล

หรือสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชรา กาญจนารัตน์ และคณะ (2520 : 195 อ้างถึงใน ทศนีย์ อินทรสุขศรี 2522 : 13) ซึ่งพบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียน ในเขตเทศบาล มีทัศนคติทางด้านสุขภาพถูกต้องมากกว่านักเรียนในโรงเรียนนอกเขตเทศบาล

3. การปฏิบัติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพ

3.1 ในด้านการปฏิบัติ เกี่ยวกับทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโดยส่วนรวมมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับทัศนสุขภาพอยู่ในระดับค่อนข้างดี ซึ่งยังไม่เป็นที่น่าพอใจนัก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากในสภาพสังคมปัจจุบัน การโฆษณาสินค้าผ่านทาง สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ โดยเฉพาะทางโทรทัศน์ ได้มีการพัฒนาไปเป็นอันมาก กล่าวคือ ได้มีการ นำเอาแนวความคิดที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ทางด้านการโฆษณาเข้ามาใช้อย่าง กว้างขวาง ทำให้สามารถโน้มน้าวจิตใจของผู้รับการโฆษณาให้คล้อยตาม และยอมรับตามคำ โฆษณานั้น ๆ ในบางครั้งพบว่า การโฆษณาสินค้าบางประเภท โดยเฉพาะสินค้าที่มีผลกระทบต่อ ทัศนสุขภาพ ทำให้ประชาชนโดยทั่วไปโดยเฉพาะเด็กในระดับประถมศึกษา ได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดการเข้าใจผิด และปฏิบัติ เกี่ยวกับทัศนสุขภาพไม่ถูกต้อง นอกจากนั้น อาจเนื่องมาจาก การขาดการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการปฏิบัติ เกี่ยวกับทัศนสุขภาพจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง- นักเรียน ซึ่งอาจเป็นเพราะบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีทัศนสุขภาพที่สมบูรณ์ของบุตรหลานที่อยู่ในปกครอง ดัง ผลการวิจัยของ ม.ร.ว.นิภัทร ลดาวัลย์ และ สุภาพร กัณฑ์วานิช (2519 : 14-22) ที่พบว่า ผู้ปกครองส่วนมากมีความรู้ เกี่ยวกับทัศนสุขภาพน้อย ขาดการเอาใจใส่ในภาวะช่องปากของเด็ก ที่อยู่ในปกครอง และปฏิบัติ เกี่ยวกับทัศนสุขภาพให้แก่เด็กไม่ถูกต้อง อีกประการหนึ่งก็คือ ผู้ปกครอง ของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า เกษตรกรไทย ส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจยังไม่สู้ดีนัก ในบางครั้งฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองก็ อาจมีผลกระทบต่อการศึกษาทางด้านทัศนสุขภาพของนักเรียนได้เช่นกัน ดังผลการวิจัยของ เพ็ญศรี สิทธิสมวงศ์ และ สุลักษณ์ ullanวงศ์ (2523 : 149-162) ซึ่งพบว่า ฐานะ ทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติ เกี่ยวกับทัศนสุขภาพในบางส่วน และด้วยเหตุผล ดังที่กล่าวมา จึงทำให้การปฏิบัติ เกี่ยวกับทัศนสุขภาพของนักเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับ ค่อนข้างดี ซึ่งยังไม่เป็นที่น่าพอใจนัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศนีย์ อินทรสุขศรี (2522 : 123) ที่พบว่า นักเรียนหญิง นักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในเขตเทศบาลและ

นอกเขตเทศบาล ส่วนใหญ่มีปัญหาทางการปฏิบัติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพยังไม่ถูกต้องนัก และผลการวิจัยของ เรวดี ต่อประดิษฐ์ และศิริเพ็ญ อรุณประพันธ์ (2521: บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่านักเรียนระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ เรื่องการป้องกัน การรักษา และการปฏิบัติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพ

3.2 เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพ ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงโดยส่วนรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนหญิงมีการปฏิบัติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพดีกว่านักเรียนชาย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนหญิงในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บางคนเริ่มย่างเข้าสู่วัยรุ่น โดยธรรมชาติของเด็กในวัยนี้ จะสนใจสุขภาพตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสวยงาม ดังเช่นที่กล่าวไว้แล้วในข้อ 1.2 และ 2.2 ส่วนนักเรียนชายจะยังไม่สนใจสุขภาพตนเองมากนัก เนื่องจากยังอยู่ในช่วงของวัยเด็กตอนกลาง (ชายอายุ 6 - 13 ปี) โดยธรรมชาติแล้ว เด็กชายในวัยนี้จะชอบเล่นสนุก โลกโผน ชอบการแข่งขัน ผจญภัย มักไม่ค่อยสนใจสุขภาพตนเองมากนัก ไม่สนใจความสวยงาม เพราะมีความคิดว่าเป็นเรื่องของผู้หญิง นอกจากนั้น ตามวัฒนธรรมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย เด็กหญิงมักจะได้รับ การอบรมเลี้ยงดูให้เป็นผู้มีความละเอียดอ่อน มีมารยาทงาม วาจาไพเราะ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย รักสวยรักงาม ซึ่งเป็นลักษณะของ "กุลสตรีไทย" ดังที่ เบเนดิก (Benedict 1952: 44 อ้างถึงใน สุนันต์ จิตพิทักษ์ 2520: 6) ได้ศึกษาไว้ว่า เด็กหญิงไทยได้รับการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดกวดขันในการทำกิจกรรมทุกอย่าง และถูกกำหนดให้มีความรับผิดชอบตั้งแต่อายุน้อย อีกประการหนึ่งก็คือ เด็กหญิงไทยจะมีลักษณะที่เรียกว่า "หัวอ่อน" ซึ่งเป็นผลมาจากวัฒนธรรมในการอบรมเลี้ยงดูเช่นกัน กล่าวคือ มักจะไม่ค่อยปฏิเสธหรือโต้แย้ง แต่จะปฏิบัติตามคำสั่ง คำแนะนำของผู้ใหญ่หรือบุคคลที่เคารพนับถือ ซึ่งลักษณะเช่นนี้จะผิดไปจากเด็กชาย ดังนั้น ในเรื่องของการปฏิบัติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพ ซึ่งได้รับการอบรมสั่งสอน ได้รับการแนะนำ หรือประสบการณ์จากทางโรงเรียน อันเป็นผลมาจากการดำเนินโครงการส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา เด็กหญิงจึงมีความใส่ใจที่จะปฏิบัติตามกว่าเด็กชาย ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้การปฏิบัติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพของนักเรียนหญิงดีกว่านักเรียนชายดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรีย์ จันทรโมลี และคณะ (2528: บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า ในด้านการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, 6 และที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพศหญิงปฏิบัติดีกว่าเพศชาย

และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลมา เพียรชอบ (2529 : 34) ซึ่งพบว่า นักเรียนหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตูแลสุขภาพตนเองดีกว่านักเรียนชาย ทั้งในสิ่งที่ควรปฏิบัติและในสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ

3.3 เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติเกี่ยวกับทันตสุขภาพโดยส่วนรวม ระหว่างนักเรียนในโรงเรียนในเขตกับนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนในโรงเรียนในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล มีการปฏิบัติเกี่ยวกับทันตสุขภาพดีกว่านักเรียนในโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล มีปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับทันตสุขภาพมากกว่านอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล อาทิเช่น แหล่งข่าวสารความรู้ทางด้านทันตสุขภาพ แหล่งบริการทางด้านทันตสุขภาพ สื่อสารมวลชนต่าง ๆ แหล่งอาหาร ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ยาสีฟัน แปรงสีฟัน เป็นต้น ทำให้นักเรียนในโรงเรียนในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล มีความพร้อมที่จะปฏิบัติเกี่ยวกับทันตสุขภาพมากกว่านักเรียนในโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้นักเรียนในโรงเรียนในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล มีการปฏิบัติเกี่ยวกับทันตสุขภาพดีกว่านักเรียนในโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรีย์ จันทรโมลี และคณะ (2528 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, 6 และจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมือง มีการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพดีกว่านักเรียนในอำเภออื่น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนโดยส่วนรวมมีความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพอยู่ในระดับพอใช้ มีทัศนคติเกี่ยวกับทันตสุขภาพอยู่ในระดับดี และมีการปฏิบัติเกี่ยวกับทันตสุขภาพอยู่ในระดับค่อนข้างดี ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะดังนี้

1. ในการจัดการเรียนการสอนทันตศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพ ควรเน้นในเรื่อง โรคฟันผุ และโรคเหงือกอักเสบให้มากเป็นพิเศษ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว อีกทั้งโรคฟันผุ และโรคเหงือกอักเสบ ยังเป็นโรคในช่องปากที่มีผลเสียหรือมีอันตรายต่อทันตสุขภาพและสุขภาพโดยทั่วไปอย่างมาก ดังนั้น การที่นักเรียนยังมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวไม่

ถูกต้อง จึงถือเป็นเรื่องที่จะได้รับการปรับปรุงแก้ไขโดยเร็ว ซึ่งในการเรียนการสอน
ทันตสุขศึกษาในเรื่องดังกล่าว นอกจากจะให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้องแล้ว
ยังควรจะให้นักเรียนตระหนักถึงผลเสียหรืออันตรายอันเกิดจากโรคดังกล่าวให้มาก ทั้งนี้เพื่อให้
นักเรียนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการดูแลเอาใจใส่ทันตสุขภาพตนเอง ตลอดจนถือปฏิบัติ
อย่างสม่ำเสมอ

2. ในด้านทัศนคติเกี่ยวกับทันตสุขภาพของนักเรียน โดยส่วนรวม ซึ่งแม้ว่าจะอยู่ใน
ระดับดีแล้วก็ตาม ก็ควรมีการรักษา เสริมสร้าง หรือพัฒนาให้ทัศนคติดังกล่าวดำรงคงอยู่และดี
ยิ่งขึ้นต่อไป โดยเฉพาะทัศนคติเกี่ยวกับทันตสุขภาพบางข้อที่ยังอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่
"การแปรงฟันหลังอาหารไม่จำเป็นต้องแปรงทันทีที่กินอาหารเสร็จ" และ "การแปรงฟันโดยไม่ใช้
ยาสีฟันก็ทำให้เหงือกและฟันสะอาดได้" ควรจะได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นเป็นพิเศษ เพราะ
ทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับทันตสุขภาพ ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะก่อให้เกิด หรือ เป็นที่มาของการ
ปฏิบัติที่ถูกต้องทางด้านทันตสุขภาพ

3. ควรมีการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติเกี่ยวกับทันตสุขภาพของนักเรียนให้ดีขึ้นใน
ทุกเรื่อง โดยเฉพาะในเรื่องที่นักเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ การแปรงฟันหลังอาหาร
แต่ละมื้อ และการไปพบทันตแพทย์ เมื่อมีอาการผิดปกติเกิดขึ้นกับเหงือกและฟัน สำหรับนักเรียน
ในโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขในเรื่อง
"แปรงฟันหลังอาหารเช้า" และ "ไปพบทันตแพทย์เมื่อมีอาการผิดปกติเกิดขึ้นกับเหงือกและฟัน"
ให้มากขึ้นเป็นพิเศษ นอกเหนือจากในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งในเรื่องของการไปพบทันตแพทย์นั้น อาจเป็น
ปัญหาสำหรับนักเรียนในโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล เนื่องจากในปัจจุบันการ
กระจายบริการทางด้านทันตกรรมสู่ชนบทยังกระทำได้น้อย ทั้งยังจะต้องเสียค่าบริการที่ค่อนข้างแพง
การแก้ปัญหาในเรื่องนี้ที่โรงเรียนสามารถทำได้ก็คือ ส่งตัวนักเรียนที่ครุพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับ
ทันตสุขภาพไปยังสถานีอนามัยที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อทำการตรวจรักษา หรือส่งต่อไปยังสถานบริการอื่น
ตามความเหมาะสม ตามระบบส่งต่อผู้ช่วยด้านทันตกรรม ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในคู่มือการจัด
กิจกรรมโครงการส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา

4. คณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบการจัดดำเนินงานโครงการส่งเสริมทันตสุขภาพใน
โรงเรียนประถมศึกษา ควรจะเป็นคณะเดียวกับคณะกรรมการโครงการสุขภาพในโรงเรียน

เพราะคณะกรรมการ โครงการสุขภาพในโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบ โครงการสุขภาพในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับสุขภาพของนักเรียนทุกคนอยู่แล้ว อีกทั้งลักษณะงานตาม โครงการส่งเสริมทันตสุขภาพ ในโรงเรียนประถมศึกษา ก็ยังสอดคล้องกับลักษณะงานตาม โครงการสุขภาพในโรงเรียนทุกประการ

5. การดำเนินงานโครงการส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ควรจะ ประสาน หรือติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนทุกคน เนื่องจากนักเรียนจะต้องใช้เวลา ส่วนหนึ่งอยู่กับครอบครัว ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับทันตสุขภาพส่วนหนึ่งจึง เกิดขึ้นขณะที่ นักเรียนอยู่ที่บ้าน ดังนั้น ถ้าหากโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง เป็นอย่างดีแล้ว ก็จะทำให้การ เสริมสร้างความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับทันตสุขภาพ ของนักเรียนประถมศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษา ความรู้ ทัศนคติ การปฏิบัติ เกี่ยวกับทันตสุขภาพ และ ภาวะสุขภาพในช่องปากของนักเรียนในระดับประถมศึกษาในแต่ละ เขตการศึกษา เพื่อนำผลการ วิจัยมาปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดดำเนิน โครงการที่เกี่ยวข้องกับทันตสุขภาพของ นักเรียนในระดับประถมศึกษาในเขตการศึกษานั้น ๆ

2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจจะมีผลต่อความรู้ ทัศนคติ การปฏิบัติ เกี่ยวกับ ทันตสุขภาพ และภาวะสุขภาพในช่องปาก เช่น การอบรม เลี้ยงดู อาชีพของบิดามารดา คุณวุฒิ ของครูผู้สอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัดดำเนินโครงการ ส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษาต่าง ๆ เพื่อนำผลการวิจัยมา ปรับปรุงการจัดดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพต่อไป